

Riigikogu kultuurikomisjon
Lossi plats 1a
15165 Tallinn
kultuurikomisjon@riigikogu.ee

Kuupäev digiallkirjas nr 1-14/RE/40-1

Arvamus teadus- ja arendustegevuse ning innovatsiooni korralduse seaduse eelnõu (554 SE) kohta

Lugupeetud kultuurikomisjoni liikmed

Täna võimaluse eest anda tagasisidet teadus- ja arendustegevuse ning innovatsiooni korralduse seaduse (edaspidi ka: TAIKS) kohta. Käesolevas kirjas esitan Tartu Ülikooli ettepanekud üksnes seaduse eelnõu kohta, jättes praeguses etapis detailsemalt kommenteerimata rakendusaktide eelnõud. Loodan, et ülikoolidel on nende koostamise protsessis võimalik oma seisukohti veel esitada.

Tartu Ülikooli peamised murekohad TAIKS-i eelnõus on järgmised:

1. Akadeemiliste töötajate staatus teadus- ja arendustegevuses on määratlemata.

Kõrgharidusseaduse vastuvõtmisega 2019. aastal kaotati ära parasjagu segadust tekitanud olukord, kus õppejõududele ja teadustöötajatele olid ette nähtud eraldi karjäärirajad vastavalt siis ülikooliseaduse ning teadus- ja arendustegevuse korralduse seadusega. Õppejõudude ja teadustöötajate asemel loodi ja sisustati kõrgharidusseadusega akadeemiliste töötajate mõiste ning praegu kehtivasse teadus- ja arendustegevuse korralduse seadusesse viidi sisse viide akadeemilistele töötajatele kõrgharidusseaduse tähenduses (TAKS § 8 lg 1).

Uue TAIKS-i ei tohi lasta tekkida olukorral, kus jälle eksisteerivad paralleelsed akadeemilised ametikohad, ühed TAIKS-i alusel teadlased (TAIKS § 3 lg 2) ja teised KHS-i alusel akadeemilised töötajad (KHS § 33), seejuures saavad kõik ülikoolide akadeemilised töötajad endale topelt staatuse. Teen ettepaneku sõnastada TAIKS-i § 3 lg 2 järgmiselt:

„(2) Teadlane on akadeemiline töötaja kõrgharidusseaduse tähenduses ja muu spetsialist, kes loob uusi teadmisi, tehes teadusuuringuid ja täiustades või arendades kontseptsioone, teooriaid, mudeleid, tehnikaid, instrumente, tarkvara või töömeetodeid.“

2. TAIKS-i eelnõus on sätteid, mis ohustavad ülikoolide autonoomiat ja teadlaste akadeemilist vabadust.

Eesti Vabariigi põhiseaduse paragrahv 38 sätestab, et teadus ja kunst ning nende õpetused on vabad ning et ülikoolid ja teadusasutused on seaduses ettenähtud piires autonoomsed.

Kõiki põhiseadusest tulenevaid põhiõigusi võib piirata üksnes Riigikogu poolt vastu võetava seadusega, mitte madalama taseme õigustloovate aktidega, nagu näiteks Vabariigi Valitsuse või mõne ministri määrus.

2.1. Eelnõu § 5 p 1 räägib akadeemilisest vabadusest kui teadlase vabadusest otsustada teadus- ja arendustegevuse sisu ja meetodite ning tulemuste levitamise üle, „kui seda ei piira teised õigusaktid“. Nagu eespool öeldud, võib põhiseadusest tulenevaid põhiõigusi, milleks on ka akadeemiline vabadus, piirata üksnes Riigikogu vastu võetud seadusega, mitte madalama taseme õigusaktidega, nõnda et selle sätte sõnastus peaks sisaldama fraasi „kui seda ei piira seadus“.

2.2. Eelnõu § 9 lg 5 kohaselt antakse teadus- ja arendustegevuse valdkonna eest vastutavale ministrile õigus kehtestada teadus- ja arendustegevuse osaliste õigused, kohustused ja ülesanded teaduseetika valdkonnas ning teiste hulgas ka ülikoolide eetikakomiteede moodustamise kord ja selle ülesanded. Teadus- ja arendustegevuse osalised on vastavalt TAIKSi eelnõu § 3 lg 2 nii teadlased kui ka ülikoolid ning teadus- ja arendusasutused, keda kaitseb põhiseaduse paragrahvist 38 tulenev tegutsemisvabadus. Teadlastele ning ülikoolidele ja teadusasutustele saab riik kohustusi panna üksnes seadusega ehk siis teadus- ja arendustegevuse osaliste õigusi, kohustusi ja ülesandeid teaduseetika valdkonnas saab riik küll määrata, kuid ta saab seda teha TAIKSi endaga, mitte TAIKSi sisalduva üldise volitusnormi alusel ministri määrusega. Samuti ei peaks minister saama määrata ülikoolide eetikakomiteede moodustamise korda ega ülesandeid (eriti arvestades, et seadusega üldse ei kavatsenud panna ülikoolidele kohustust eetikakomiteed moodustada), see peaks jääma eetikakomitee moodustaja enda otsustada. Küll aga oleks vaja, et riik kehtestaks seadusega kohustuse teatud teadusuuringute tegemisel eetikakomitee hinnangut küsida ning sellisel juhul saab seadusega anda ka ministrile volitusnormi kehtestada nõuded, millele eetikakomitee antav hinnang vastama peab.

2.3. Eelnõu § 46 p 2 tehtav muudatus meditsiiniseadme seaduse paragrahvi 21³ lõikesse 5 peab olema viga. Selle alusel antakse tervise- ja tööministrile, kes on meditsiiniseadme seaduse kohaselt valdkonna eest vastutav minister, õigus kehtestada ülikooli, evalveeritud rakenduskõrgkooli või teadus- ja arendusasutuse juures tegutseva eetikakomitee töökorra, liikmete arvu ja koosseisu määramise korra ning volituste tähtaja. Veelgi kahetsusväärsem on, et sarnane viga on korra juba tehtud ning Riigikogu poolt seadusena vastu võetud. 1.01.2023 jõustunud meditsiiniseadme seaduse muutmise seadusega on sõltumatu eetikakomitee ülesanded pandud teadus- ja arendusasutuse juures tegutsevatele eetikakomiteedele (mida tänase seisuga on kaks – üks Tartu Ülikooli juures ja üks Tervise Arengu Instituudi juures) ning tervise- ja tööministrile on antud volitused kehtestada eetikakomitee töökorra, liikmete arv ja koosseisu määramise kord ning liikmete volituste tähtaeg. Meditsiiniseadme seaduse muutmise seadust Tartu Ülikoolile, keda see otseselt puudutas, kooskõlastamiseks ei saadetud. Tartu Ülikool sai sellest teadlikuks käesolevat teadus- ja arendustegevuse ning innovatsiooni korralduse seaduse kooskõlastuskirja koostades.

Teen ettepaneku panna meditsiiniseadme seaduses sätestatud sõltumatu eetikakomitee ülesanded Eesti Teadusagentuuri juurde loodavale eetikakomiteele. Selleks on vaja eelnõu paragrahvis 46 teha järgmised muudatused:

- punkt 1 sõnastada järgmiselt:

„1) paragrahvi 21³ lõige 1 muudetakse ja sõnastatakse järgmiselt:

(1) Sõltumatu eetikakomitee (edaspidi *eetikakomitee*) on teadus- ja arendustegevuse ning innovatsiooni korralduse seaduse § 26 alusel moodustatud teadlaste ja eri

elualade esindajate sõltumatu kogu, mis annab uuringu tegemise kohta arvamusi ning kelle tegevuse eesmärk on tagada uuringus osalejate ohutus, heaolu ja õiguste kaitse.“;

- punkt 2 jätta välja;
- punkt 3 sõnastada järgmiselt:

„3) paragrahvi 22 lõige 3 muudetakse ja sõnastatakse järgmiselt:

„(3) Eetikakomitee tasuliste teenuste loetelu, tasu suuruse ning tasu küsimise korra kehtestab teadus- ja arendustegevuse valdkonna eest vastutav minister teadus- ja arendustegevuse ning innovatsiooni korralduse seaduse § 26 lõikes 7 sätestatud määrusega.“.

2.4. Ülikoolid on Haridus- ja Teadusministeeriumi kui eelnõu koostajaga pikalt vaieldud senist baasfinantseerimist asendama mõeldud asutuse teadus- ja arendustegevuse toetuse (TAIKS § 21) kasutustingimuste üle. Ülikoolid tervitavad muudatust eelnõus, millega on loobutud sättest, mille kohaselt on riigil tegevustoetuse eraldamise lepinguga õigus panna ülikoolile erinevaid kohustusi. Tegevustoetus on rahastusinstrument, mille eraldamise kriteerium on ülikooli teadus- ja arendustegevuse varasem tulemuslikkus. Tegevustoetuse maht kujuneb asutusevarasema (seni viimase kolme aasta) teadus- ja arendustegevuse tulemuste kvaliteedi ja mahu alusel ning selle eesmärgiks on tagada konkreetse asutuse teadus- ja arendustegevuse jätkusuutlikkus ning stabiilne rahastamine. Esitan selgitusena Tartu Ülikooli nägemuse TAIKSist tulenevate eri rahastusinstrumentide eesmärgi ning kooskõla kohta põhiseadusega kaitstava konkreetse hüvega.

Toetuse liik	Kellele antakse?	Mis kriteeriumidest lähtuvalt antakse?	Mis eesmärgil antakse?	Millise põhi-seadusest tulenevat hüve kaitseb?
Tegevustoetus (TAIKS § 21)	asutus (ülikool või teadusasutus)	varasema perioodi tulemuslikkus	asutuse eesmärkide täitmine (stabiilsus)	ülikooli autonoomia
Uurimistoetus (TAIKS § 22)	teadlane	teaduslik tase	uute teadmiste saamine maailmapildi avardamiseks	akadeemiline vabadus
Sihttoetus (TAIKS § 23)	asutus või teadlane	riigi prioriteetidid	uute teadmiste saamine kindlaksmääratud valdkonnas	riigi toimimine

Tartu Ülikooli jaoks on iseenesest arusaadav TAIKS-i § 20 lg 6 tulenev nõue, et riigil on õigus ka asutuse teadus- ja arendustegevuse toetus tagasi nõuda, kui toetuse saaja on rikkunud toetuse saamise tingimusi. Kui raha kasutatakse hoopis millekski muuks kui ülikooli seadusest tulenevate eesmärkide saavutamiseks, siis on arusaadav see, et riigil peab olema õigus toetus tagasi nõuda. Küll aga oleks varasemaid osapoolte erinevaid tõlgendusi arvestades Tartu Ülikooli jaoks oluline, et seaduse seletuskirjas oleks *expressis verbis* öeldud, et riigil ei ole tegevustoetuse eest õigust nõuda ülikoolilt konkreetset vastusooritust ega seada piiranguid toetuse kasutamise tingimustele ega perioodile. Sellest tulenevalt ei peaks olema riigil ka õigust nõuda aru toetuse kasutamise kohta.

Põhiseadusest tulenev ülikoolide autonoomia koosneb neljast komponendist, milleks on (1) organisatsiooniline autonoomia; (2) akadeemiline autonoomia; (3) liikmeskonda puudutav autonoomia ja (4) majanduslik autonoomia. Neist viimase, majandusliku autonoomia ehk ülikoolide finantsilise enesekorraldusõiguse peaks riik tagama ülikoolidele tegevustoetuse eraldamisega, mille kasutamisele ei seata täiendavaid tingimusi.

Nimetatud põhimõtete selgitamine seaduse seletuskirjas on ülikooli jaoks oluline seetõttu, et me ei lükkaks vaidlust nende põhimõtete üle lihtsalt edasi, TAIKSi rakendusaktide koostamise ja kooskõlastamise aega.

2.5. Eelnõu § 27 näeb ette teaduseetika väärkäitumisjuhtumite menetlemise komisjoni moodustamise, kuid seaduse tekstiga ei panda ühelegi teadus- ja arendustegevuse osalisele kohustust väärkäitumisjuhtumeid nimetatud komisjonile hindamiseks anda ega anta komisjoni otsustele mingit õiguslikku jõudu; küll räägitakse komisjoni osutatavatest teenustest ja nende hinnast. TAIKSi eelnõus sisalduv regulatsioon oleks Tartu Ülikooli seisukohast vastuvõetav. Muret teeb aga seaduse seletuskirjale lisatud rakendusakti „Teaduseetika korraldus“ kavand, millega kavatakse panna ülikoolidele ja teistele teadus- ja arendustegevuse osapooltele väga konkreetseid kohustusi väärkäitumisjuhtumite menetlemisel. Ülikoolil ei ole ka nimetatud korraldusele vastuväiteid, õigupoolest oleme me ise teinud ettepaneku luua organ, millel oleks volitused teadustegevust puudutavaid väärkäitumisjuhtumeid menetleda. Küll aga on Tartu Ülikool kindlal veendumusel, et ülikoolidele saab ka selles küsimuses kohustusi panna üksnes seadusega, mitte selle alusel antava ministri määrusega.

3. Rakendusuuringute keskuse tegevust ei tuleks reguleerida seadusega.

TAIKSi paragrahviga 12 kavatakse ette näha (ilmselt) eraõigusliku juriidilise isikuna tegutseva rakendusuuringute keskuse loomine. Tartu Ülikool on rakendusuuringute keskuse seadusesse nõu sisse kirjutamisele vastu nii õiguslikel kui sisulistel põhjustel.

Õiguslikult ei ole korrektne seaduses sätestada, et riik peab looma mingi juriidilise isiku, kelle ülesanne on välja arendada rakendusuuringute tegemise võimekus, et neid uuringuid ettevõtetele pakkuda. Riigi osalusega eraõiguslike juriidiliste isikute loomine on Vabariigi Valitsuse pädevuses. Arusaamatuks jääb, mis alusel nüüd rakendusuuringute keskuse puhul Riigikogu sekkub ja ütleb valitsusele, et selline ühing tuleb igatahes luua ja seda üleval pidada, olenemata näiteks selle ärilisest mõistlikkusest ja finantsilisest olukorrast. Riigikogu saaks rakendusuuringute keskuse ise avalik-õigusliku juriidilise isikuna luua, aga sel juhul tuleks seda teha kas eraldi sellekohase seadusega või minimaalselt TAIKSi reguleerida tema õigusvõimet, juhtimist jm olulisi asjaolusid puudutav. Eeldatavasti on rakendusuuringute keskuse seaduses reguleerimise üheks eesmärgiks tagada talle ka riigipoolne rahastus, mis tekitab täiendavaid küsimusi, kuidas see on kooskõlas konkurentsiseadusest tuleneva riigiabi puudutava regulatsiooniga, kuna Eestis toimub rakendusuuringute pakumine vabal turul. Ka TAIKSi enda kontekstis on keeruline aru saada, mida rakendusuuringute keskus endast õiguslikus mõttes tähendab. TAIKSi loogikast lähtuvalt tehakse teadus- ja arendustegevust, mille üheks osaks on rakendusuuringud, ülikoolides ja teadus- ja arendusasutustes, mille tegevuse kvaliteeti kontrollitakse evalveerimise protsessis. Eelnõu sõnastusest ei ole võimalik aru saada, kas rakendusuuringute keskus on teadus- ja arendusasutus või midagi muud. Kui lugeda eelnõu § 29 lg 3 p 1, millega antakse ministriumidele õigus tutvuda „teadus- ja arendusasutuse, ülikooli, evalveeritud rakenduskõrgkooli,

teadus- ja arendustegevuse poliitika rakendusüksuse, innovatsioonipoliitika rakendusüksuse ja *rakendusuuringute keskuse*“ käsutuses olevate tõendite ja andmetega, võiks pigem jõuda järeldusele, et rakendusuuringute keskus ei kuulu teadus- ja arendusasutuste hulka. Eelnõust ei selgu ka, kas rakendusuuringute keskus peaks sarnaselt teadus- ja arendusasutustega (mida ta ju oma sisu poolest siiski igatahes on) läbima ka teaduse välishindamise ehk evalveerimise. Kui lugeda eelnõu §-s 12 rakendusuuringute keskuse kohta sätestatud, siis võib jõuda järeldusele, et tal on seal nimetatud staatus ning õigused ja kohustused ka ilma selleta, et ta läbiks evalveerimise. Selline regulatsioon aga tekitab selgelt ebavõrdse kohtlemise teadus- ja arendustegevusega tegelevate eri asutuste vahel.

Sisuliselt loob rakendusuuringute keskuse seadusega määratlemine Eesti riigile kohustuse keskust üleval pidada ja arendada. See ju iseenesest ei peaks olema riigi huvi. Riigi huvi peaks olema kindlustada, et Eestis teeks kvaliteetsed rakendusuuringud just need, kellele selleks kõige suurem võimekus on. Igatahes ei tohiks rakendusuuringute keskusele luua konkurentsieelist võrreldes teiste rakendusuuringute võimalike tegijate, sh ka Tartu Ülikooliga. Tagajärjeks oleks kahtlemata ka veelgi suurenev konkurents tööjõu pärast ning täiendav killustumine Eesti teadustaristus, mis ei saa olla seadusandja tahe.

4. Kellelegi ei ole pandud ülesannet koordineerida eri ministeeriumide tegevust teadus- ja arendustegevuse rahastamisel.

Seaduse tasemel ei ole määratletud, kellel on ülesanne koordineerida teadus- ja arendustegevuse rahastamist eri ministeeriumide poolt. Eelnõu eri versioonides on see ülesanne vahepeal pandud Haridus- ja Teadusministeeriumile, vahepeal aga Riigikantsleile (Tartu Ülikool on alati toetanud selle ülesande panemist just Riigikantsleile), aga nüüd on see eelnõust sootuks kadunud. Igatahes on ülikool seisukohal, et selleks, et tagada Eesti teadus- ja arendustegevuse terviklik korraldus ja rahastus, on selle tegevuse koordineerija seaduse tasemel määratlemine ülioluline.

Lisaks juhin tähelepanu veel mõnedele keelelistele ja normitehnilistele ebatäpsustele eelnõus:

- Eelnõus kasutatakse läbisegi termineid „uuring“ (§ 3 lg 2, § 9 lg 2 p 5, § 26 lg 1) ja „teadusuuring“ (§ 28). Tuleks ühtlustada ning igal pool kasutada terminit „teadusuuring“.
- Eelnõu § 4 lg 1 on kasutatud terminit „eetika tegevuspõhimõtted“. Soovitan selle asemel kasutada terminit „eetika aluspõhimõtted“.
- Eelnõu § 4 lõigetes 2 ja 3 esineb mitmeid normitehnilisi probleeme. TAIKSi tekstis kasutatakse läbivalt (§ 5 p 2, § 19 lg 5 p 1, § 27 lg 1) formulatsiooni „üldtunnustatud teaduseetika normid ja teaduse hea tava“. Eelnõu § 4 lg 3 on aga öeldud, et üldtunnustatud teaduseetika normid lepitakse kokku heas tavas (pole täpsustatud, kas teaduse heas tavas või mõnes muus) või eetikakoodeksis, samal ajal kui lõikes 2 esitatud teaduse hea tava definitsioonis ei ole üldtunnustatud teaduseetika norme nimetatud. Samuti ei ole termini „eetikakoodeks“ definitsiooni eelnõus esitatud ega nimetata teda ka eelnõu teistes sätetes.
- Eelnõu § 5 p 3 peaks sõnastuse „kui seda ei reguleeri teised õigusaktid“ asemel olema „kui seda ei piira teised õigusaktid“ vmt. Sätte mõte on teha teadus- ja arendustegevuse tulemused avalikkusele kättesaadavaks ning ühtlasi seada piirang juhaks, kui seda kättesaadavust on vajalik teiste õigusaktidega piirata.
- Eelnõu § 6 lg 2 p 1 kasutatakse sõnastust „teadus- ja arendustegevuse ning innovatsioonisüsteem“, § 24 lg 1 aga „teadus- ja arendus- ning innovatsioonisüsteem“.

- Palun asendada eelnõu § 6 lg 2 p 4 sõnastus, mille kohaselt antakse riiklikke teaduspree-miaid silmapaistvate töösaavutuste eest seni kasutusel oleva sõnastusega, mille kohaselt antakse teaduspree-miaid silmapaistvate teadus- ja arendustöö tulemuste eest.
- Haridus- ja teadusministrile kohta kasutatakse TAIKSi eelnõus kolme eri formulatsiooni: teadus- ja arendustegevuse poliitika valdkonna eest vastutav minister (§ 8 lg 1), teadus- ja arendustegevuse eest vastutav minister (§ 18 lg 1, § 52) ja teadus- ja arendustegevuse vald-konna eest vastutav minister (mujal tekstis). Majandus- ja Kommunikatsiooniministri kohta aga kahte formulatsiooni innovatsiooni poliitika valdkonna eest vastutav minister (§ 8 lg 1) ja innovatsiooni valdkonna eest vastutav minister (mujal tekstis). Eelnõu § 9 lg 3 on nimetatud Haridus- ja Teadusministeeriumi ning täpsustatud, et edaspidi nimetatakse teda teadus- ja arendustegevuse valdkonna eest vastutavaks ministeeriumiks ning § 9 lg 6 Majandus- ja Kommunikatsiooniministeeriumi, mida edaspidi nimetatakse innovatsiooni valdkonna eest vastutavaks ministeeriumiks. Eelnõu § 14 lg 5 nimetatakse jälle Haridus- ja Teadusministeeriumi ning § 18 lg 3 teadus- ja arendustegevuse eest vastutavat ministeeriumi. Haldusjärelevalvet puudutavas sättes (§ 29) nimetatakse ministeeriume läbivalt ni-mepidi.
- Eelnõu § 8 lg 4 nimetatakse teadussüsteemi, mis ei ole valdkonnas tavapäraselt kasutusel olev termin ning mida pole ka eelnõus defineeritud. Selle asemel võiks kasutada sõnastust „teadus- ja arendustegevuse osalised“, mis on defineeritud eelnõu § 3 lg 1.
- Ei ole selge, keda peetakse silmas § 14 lg 1 p 4 teadus- ja arendustegevuses osalevate isikute ja § 14 lg 2 p 1 teadus- ja arendustegevusega tegelevate isikute all. Kui peetakse silmas teadlasi, kes on defineeritud eelnõu § 3 lg 2, siis tulekski seda terminit kasutada. Lisaks on eelnõu § 16 lg 1 p 3 kasutusel formulatsioon „teadus- ja arendustegevusega te-gelevad töötajad“.
- Eelnõu § 14 lg 1 p 14 kohaselt on Eesti Teadusinfosüsteemi üheks eesmärgiks avalikustada teavet ministeeriumi valitsemisalas toetatud teadus- ja arendustegevuse kohta. Korreksem oleks ilmselt öelda, et see on riigi toetatud teadusarendustegevus, riigieelarvest toetatud teadus- ja arendustegevus vmt. Sisuliseks probleemiks on aga see, et siin on viidatud üks-nes teadus- ja arendustegevuse toetustele, tegelikult on aga kavas infosüsteemis avaldada andmed ka riigi tellitud teadus- ja arendustegevuse kohta. Üheks võimaluseks on sõna „toe-tatud“ asemel kasutada sõna „rahastatud“.
- Palun ka eelnõu § 14 lg 2 p 1 sõna „kõrgkool“ asemel kasutada formulatsiooni „ülikool ja rakenduskõrgkool“, nagu kogu TAIKSi tekstis läbivalt kasutatakse.
- Eelnõu § 14 lg 2 p 6 kohaselt säilitatakse teadusinfosüsteemis teaduseetika komitee hin-nangute taotlusi ja § 14 lg 3 p 8 alusel teaduseetika komiteede hinnangutega seotud and-meid. Ei eelnõu tekstist ega selle seletuskirjast ei selgu, kas siin peetakse silmas üksnes eelnõu § 26 alusel Eesti Teadusagentuuri juurde moodustatavat eetikakomiteed või ka § 9 lg 5 nimetatud teadus- asutuste ja ülikoolide juurde moodustatavaid eetikakomiteesid.
- Eelnõu § 15 lõigetes 1 ja 2 on normitehniline segadus. Lõike 1 kohaselt toimub välishin-damine evalveerimise käigus, lõike 2 kohaselt aga on evalveerimine välishindamine. Sis-u-lise poole pealt aga ei ole korrektne reserveerida terminit „välishindamine“ üksnes eval-veerimise tarvis, kuna ka temaatilise hindamise (§ 18) näol on tegemist välishindamisega.
- Eelnõu § 20 lg 1 p 2 kohaselt on teadus- ja arendustegevuse riigieelarvelise rahastamise üks eesmärkidest maandada ettevõtjate teadus- ja arendustegevusega kaasnevaid riske ning ületada turutõrkeid. Ettevõtjate riskide maandamine ei peaks olema teadus- ja arenduste-gevuse riikliku rahastamise eesmärk, küll aga peaks selleks olema teadusmahuka ettevõt-luse soodustamine näiteks.
- Eelnõu § 20 lg 3 p 6 on ühildumisviga.
- Eelnõu § 22 lg 1 peaks sarnaselt ülejäänud sätetele nimetama ülikoole enne evalveeritud kõrgkoole.

- Eelnõu § 32 tuleks sõnad „5 protsendi ulatuses“ asendada sõnadega „senises mahus“, sest rahvusteaduste rahastamise summat ei arvestata mitte iga asutuse teadus- ja arendustegevuse toetuse kogumahust, vaid kogu teadus- ja arendustegevuse valdkonna eest vastutava ministeeriumi eelarvest eraldatava toetuse kogumahust (vt TAIKSi eelnõu § 21 lg 8).
- Alkoholi-, tubaka-, kütuse- ja elektriaktsiisi seaduse (§ 33), autoriõiguse seaduse (§ 34), maakatastriseaduse (§ 43), muinsuskaitse seaduse (§ 44), riigihangete seaduse (§ 48) ja tulumaksuseaduse (§ 51) muutmise seadustes tehtav viide teadus- ja arendustegevuse ning innovatsiooni korralduse seaduse paragrahvi 16 lõikes 1 nimetatud asutustele ja juriidilistele isikutele ei ole korrektne, sest viidatud paragrahvis räägitakse neist isikutest ja asutustest, kellel on õigus taotleda evalveerimist. TAIKSiga muudetavates eriseadustes aga oleks sisuliselt vaja viidata teadus- ja arendusasutustele (§ 3 lg 3), ülikoolidele (§ 3 lg 4) ning evalveeritud rakenduskõrgkoolidele (§ 3 lg 5).
- Eelnõu § 39 p 1 kavandatud isikuandmete kaitse seaduse muutmisel ei ole enam asjakohane panna eetikakomitee õigusi Andmekaitse Inspeksioonile juhul, kui teadusvaldkonnas eetikakomitee puudub. Eelnõu § 26 kohaselt luuakse teaduseetika komitee Eesti teadusagentuuri juurde ning sellel saavad olema volitused hinnata teadus- ja arendustegevuse eetilisust ning vajadusel täita isikuandmete kaitse seaduse paragrahvi 6 lõikes 4 sätestatud ülesannet kõigis teadusvaldkondades.
- Eelnõu paragrahviga 52 muudetava välismaalaste seaduse paragrahvi 182 lõike 1 punktis 1 peaks koma asemel olema sõna „või“.

Lugupidamisega

(allkirjastatud digitaalselt)

Toomas Asser
rektor, professor

Aliis Liin 737 5664
aliis.liin@ut.ee

Koopia: Haridus- ja Teadusministeerium, Justiits- ja Digiministeerium, Rektorite Nõukogu, teised ülikoolid